

UNITAT 6. LA VIDA EN LA PANTALLA

En aquesta unitat pretenem despertar un debat entorn dels avantatges i els inconvenients de les noves modalitats comunicatives, sobretot d'aquelles que fan servir en la comunicació interpersonal les noves tecnologies digitals. Pretenem despertar un debat sobre els usos i els abusos de les pantalles que envolten la vida dels discents. Hi ha, així mateix, la intenció de sensibilitzar-los sobre la necessitat de promocionar l'ús del valencià en les TIC.

I. CONTACTE (pàgs. 150-151)

COM ÉS LA TEUA VIDA VIRTUAL?

1. (pàg. 150)

Hem de fer servir les fotos i els textos d'aquesta pàgina, per a parlar de l'addicció dels joves amb les pantalles.

Resposta oberta.

2. (pàg. 151)

Resposta oberta basada en els resultats de l'enquesta.

3. (pàg. 151)

Resposta oberta que permetrà establir a la classe un diàleg entorn dels hàbits de la seua vida virtual.

4. (pàg. 151)

Resposta oberta que permetrà ampliar els llistat d'activitats de temps d'oci o de lleure de l'alumnat i el temps que dediquen a connectar-se amb la xarxa, als videojocs...

II. COMUNICACIÓ (pàgs. 152-157)

LES TECNOLOGIES DIGITALS

L'ÚS I L'ABÚS DE LES TECNOLOGIES DIGITALS

A partir d'un text instructiu, com la guia sobre l'ús adequat i raonable de les tecnologies digitals, despleguem les activitats comunicatives següents:

1. (pàg. 152)

Activitat d'audició i de comprensió lectora del text, que tot seguit hauran de completar amb les paraules proposades al requadre.

2. (pàg. 153)

- a) Activitat de comprensió lectora que permetrà explotar el text escoltat i llegit atentament. Podem repartir els diferents apartats d'aquesta guia entre l'alumnat i demanar-li que responga les qüestions que es plantegen.

L'autora defensa l'ús de les tecnologies en els apartats: *a, c, j, i m*. Alerta del perill d'aquestes en els apartats: *b, d, e, f, g, h, i, k, l, n*.

Explicació per part del professor de la informació que apareix al llibre sobre les noves modalitats comunicatives. Els podem formular preguntes com ara:

- *Quines són les modalitats comunicatives més utilitzades pels joves?*
- *Quines diferències hi ha entre aquestes i els antics sistemes de comunicació?*
- *Quin llenguatge es fa servir en les converses virtuals?*
- *Com són els missatges que hi escrivim?*
- *Per què cal aprendre a fer-los servir com cal?*
- *Etc.*

3. (pàg. 154)

Activitat d'audició i de comprensió lectora del text periodístic.

A continuació realitzarem una lectura comprensiva en gran grup. En funció de la competència comunicativa de l'alumnat, el docent determinarà els aspectes lingüístics (ortogràfics, morfosintàctics i lexicosemàntics) i els pragmàtics i textuals (relació entre emissor i receptor, el grau de formalitat del text...) sobre els quals caldrà parar esment en el treball del text.

A banda de fer una molt recomanable lectura en gran grup, podem proposar la lectura individual del text durant un temps limitat de 15 minuts; caldrà anotar el nom dels personatges que hi apareixen, les dates numèriques que es fan servir, els símptomes de l'addicció...

Tot seguit, els demanarem de rellegir els paràgrafs i de subratllar allò que més els ha cridat l'atenció. En acabar ho comentaran amb el company.

4. (pàg. 154)

Activitat d'expressió oral.

- Entre un 15 i un 20% dels joves.
- Entre els 12 i els 18 anys.
- Resposta oberta.

- d. Resposta oberta.
- e. Sí, sempre que els joves siguin conscients que tenen aquest trastorn i que la família hi col·labore establint límits i participant d'aquesta rehabilitació.
- f. Participant en un programa de rehabilitació i assumint que realment tenen aquest problema.
- g. Resposta oberta.
- h. Resposta oberta.

5. (pàg. 155)

Activitat de comprensió lectora. Repartirem els textos entre tres alumnes de la classe i realitzarem una lectura expressiva tot aplicant tècniques de dramatització en les quals l'alumnat haurà de representar ben bé els paper que interpretarà: un xicot de 3r d'ESO, una directora d'un institut, una nova companya. Es tracta d'un cas de ciberassetjament, un assumpte ben delicat i malauradament força habitual als centres escolars. Convindrà parar esment en una bona dicció, entonació i ritme de lectura i interpretació.

A continuació podem establir un diàleg d'explotació del text amb preguntes com:

- *Quins qualificatius i expressions fa servir el xicot de 3r d'ESO per a dirigir-se a la companya nova?*
- *En què consisteix l'amenaça que li fa aquest xicot?*
- *Què ocorre al gimnàs de l' institut?*
- *Per quin motiu li requisen el mòbil?*
- *Com el podrà recuperar?*
- *Com s'assabenta el pare d'aquest xicot d'aquest assetjament?*
- *Troba estrany que el seu fill haja estat amonestat per la direcció del centre?*
- *Com reacciona la tutora quan veu que la xica plora de manera desconsolada?*
- *Com són els missatges que ha rebut en el seu mòbil?*
- *Quines mesures ha pres la direcció del centre? Etc.*

6. (pàg. 156)

Continuem analitzant aquest cas de ciberassetjament però ara aprofundint a una sèrie d'activitats de comprensió i expressió oral.

- a. Ciberassetjament.
- b. Un xicot de 3r d'ESO, una directora d'un institut, una nova companya.
- c. Resposta oberta.
- d. Resposta oberta on cal utilitzar verbs d'opinió, tot identificant-se amb el personatge que han triat i fent servir el registre adient.

7. (pàg. 156)

Activitat d'expressió oral centrada en la resolució de conflictes mitjançant la dramatització de casos com el tipificat ací. Seguiu les instruccions de l'activitat. Suggerim que els alumnes redacten els diàlegs i, després de supervisar-los el professor, s'encarreguen de memoritzar-los per a poder-los representar davant de la classe.

8. (pàg. 157)

Activitat que permet coavaluar les representacions anteriors tant des del punt de vista dels actors com dels espectadors. Els alumnes copiaran les preguntes al seu quadern i comentaran de viva veu les respostes mitjançant una breu intervenció.

RECERCA I EXPRESSIÓ

9. (pàg. 157)

Activitat d'expressió escrita on l'alumne haurà de donar el seu punt de vista entorn aquest tema. Sugerim seguir l'estructura següent en la redacció de l'article:

- Introducció breu tot plantejant la tesi, és a dir, la seua posició respecte del tema tractat o debatut. Per exemple: “No compartisc aquest tipus de comportaments entre els meus companys”; “sóc del parer que l'actuació d'aquest companys...”; “crec que el ciberassetjament...”, etc.
- Exposició dels arguments i casos que coneix entorn el tema. En aquest apartat, a més d'exposar els motius pels quals assentim o discrepem sobre el tema, farem servir connectors causals, adversatius, com ara, *perquè*, *ja que*, *però*, *a pesar de*, etc...
- Conclusió que incloga una valoració personal sobre el tema amb una frase asseverativa o afirmativa, que exposada de manera rotunda i segura, sintetitzi el que s'ha dit anteriorment.

En acabar, els proposarem de llegir de viva veu els seus articles.

10. (pàg. 157)

Activitat interactiva on l'alumnat començarà fent una reflexió entorn l'ús adequat de les tecnologies digitals. Aquest decàleg formarà part d'un compromís grupal i individual que el professor pot utilitzar per a reeducar els hàbits del grup davant els casos d'addicció a les pantalles.

11. (pàg. 157)

Activitat de recerca digital que permetrà treballar la comprensió lectora dels documents que hauran trobat relacionats amb aquest tema.

12. (pàg. 157)

Resposta model: Aquestes frases sintetitzen ben bé la relació que podem tenir amb les tecnologies digitals i amb les persones que ens envolten. La primera és una mostra clara del diàleg que l'esser humà pot tenir amb la màquina. Les persones que ens envolten no són màquines, tenen sentiments i una vida subjectiva que els permet ser únics. Cal ser considerat i respectuós amb l'ús que fem de les màquines virtuals i també amb les persones amb qui ens relacionem. Hem d'anar alerta amb les relacions d'amistat que establim en la xarxa.

III. LITERATURA (pàgs. 158-163)

L'EDAT MODERNA: la transformació del món

1. (pàg. 159)

a. Resposta oberta.

b. Resposta oberta. L'activitat pretén ser un acostament a grans figures i obres universals del Renaixement (encara que alguna es pot trobar a cavall entre aquest moviment i el Barroc), sense gens d'afany d'exhaustivitat. Sugeriment:

- *Don Quijote de la Mancha*: és una novel·la de D. Miguel de Cervantes Saavedra. Narra, en les dues parts publicades en 1605 i 1615 respectivament, les aventures d'uns antiherois, les del gentilhome Alonso Quijano i del seu escuder Sancho Panza, per les terres principalment de la Manxa, però també per altres, com ara Catalunya. Formalment, la novel·la estableix les bases de la novel·la moderna i, temàticament, és una paròdia dels llibres de cavalleries però, sobretot, mostra l'enfrontament entre l'idealisme i el materialisme.
- *Romeo i Julieta*: una de les obres dramàtiques més conegudes de William Shakespeare (dramaturg anglès a cavall entre el segle XVI i el XVII). Aquesta obra va popularitzar l'amor inassolible per l'oposició familiar (els Capulet enfrontats als Montagut) entre els personatges, el jove Romeu i la joveneta Julieta. Acaba en tragèdia. Per tant, són personatges de ficció.
- Francisco Pizarro: marquès extremeny de finals del segle XV i principis del segle XVI. Se li atribueix la conquesta de Perú.
- Maquiavel: va ser un florentí diplomàtic, filòsof polític i escriptor italià de finals del segle XV i principis del XVI. En la seua obra *El Príncep* dona consells sobre com aconseguir el poder polític i mantenir-lo.
- *Gargantua i Pantagruel* és un conjunt de cinc novel·les escrites en el segle XVI per François Rabelais. Narra satíricament, amb cruesa i humor escatològic, les aventures entretingudes i extravagants de dos gegants: el pare, Pantagruel, i el fill, Gargantua. És clar que són personatges de ficció.
- Enric VIII d'Anglaterra: rei d'Anglaterra i senyor d'Irlanda en l'última dècada del segle XV i primera meitat del segle XVI. Famós per haver-se casat sis vegades i per exercir el poder més absolut entre tots els monarques anglesos. Entre els fets més notables del seu regnat s'inclou la seva ruptura amb l'Església Catòlica Romana, i el seu establiment com a cap de l'Església d'Anglaterra (Església Anglicana), la dissolució dels monestirs, i la unió d'Anglaterra amb Gal·les. Va protegir el pintor alemany Hans Holbein, el qual li fa fer uns quants quadres.
- Hernán Cortés: noble extremeny que va encapçalar l'expedició que va causar la caiguda de l'Imperi Azteca i de gran part del territori de Mèxic en favor de la Corona de Castella, a començament del segle XVI. Cortés va ser part de la generació de colonitzadors hispans que va iniciar la primera fase de la colonització castellana de les Amèriques. Així, doncs, ha passat a la història com el conqueridor de Mèxic.
- *El Lazarillo de Tormes*: novel·la picaresca del segle XVI, d'autor desconegut i escrita en castellà. Narra de forma autobiogràfica les aventures i desventures d'un xiquet orfe que serveix diversos amos de diferents estaments socials amb el fi de prosperar socialment. Acaba bé i els seus enganys enginyosos, que són sempre castigats, representen el contrari de l'ideal cavalleresc.
- La virreina Germana de Foix: vegeu explicació G de l'activitat 2 del llibre de l'alumne, pàg.160.
- Miquel Àngel: va ser un escultor, pintor, poeta, escriptor i arquitecte renaixentista. Durant més de setanta anys (és a dir, en l'última dècada del segle XV i les sis primeres del XVI), va realitzar el seu treball a Florència i Roma, que era on vivien els seus grans mecenes, la família Mèdici de Florència i els diferents papes de Roma. Entre les seues obres més famoses es troben els frescos de la volta de la Capella Sixtina i les escultures el *David* i el *Moisés*.
- Lluís Vives: nascut a València el 1493, es traslladà als quinze anys a París per a continuar els seus estudis i, després, a diferents llocs d'Europa on desenvolupà la seua activitat intel·lectual, fins el 1540, que morí a Bruges. Deixeble i amic d'Erasme de Rotterdam, va ser un humanista que, com a tal, va escriure la seua obra en llatí i valorà la cultura grecollatina, però en rebutjà el paganisme. Les seues idees sobre educació han estat sempre ben considerades.

- Martí Luter: va ser un reformador religiós alemany de la primera meitat del segle XVI, en les ensenyances del qual es va inspirar la reforma Protestant.
- Nicolau Copèrnic: polonès nascut el 1473, és considerat el fundador de l'astronomia moderna, ja que establí les bases d'una teoria heliocèntrica, el Sol com a centre de l'Univers i no la Terra.
- La Mona Lisa o la *Gioconda*: és una pintura de Leonardo da Vinci (entre 1503 i 1519) que es troba al Museu del Louvre de París. És potser el retrat més famós de la pintura occidental, no sols per la seua qualitat tècnica, sinó també pels misteris que l'envolten i l'enigmàtic somriure del personatge femení retratat.
- Garcilaso de la Vega: un dels poetes més importants de la literatura castellana del segle XVI. Segueix la lírica petrarquista i va ser un dels qui va ajudar a popularitzar el sonet en les lletres castellanés.

2. (pàgs. 159-160)

- 2.
- 1.
- 5 (és el globus que hi ha darrere del llibre mig obert).
- 3 i 4 (el globus celeste i el rellotge solar es troben en l'estant superior; el llaüt està situat a l'estant inferior i les cordes trencades com l'estoig de flautes buides poden simbolitzar l'estat de confusió que viu l'Església de Roma i la divisió d'aquesta).
- 5 (el llibre de davant del globus terraquí).
- 6.
- 8.
- 9 (no és un drap, és un mocador o una bosseta que duïen les dames).
- 7 (l'anamorfosi o imatge deformada era moda en la pintura dels Tudor: el fet que aquesta imatge deformada siga una calavera pot significar la signatura de l'autor, però més aviat és un *vanitas*, molt de moda en el Renaixement i el Barroc, a més de tenir relació amb el contingut del quadre).

3. (pàg. 160)

Característiques generals del Renaixement:

- Els retrats foren moda en el Renaixement perquè l'ésser humà tornava a ser objecte de l'art renaixentista, com ho havia estat en l'art grecolatí. S'hi exaltava la dignitat de l'ésser humà, és a dir, la importància de les persones dins de l'ordre de l'univers.
- L'interés del Renaixement per la cultura, les arts i els coneixements científics. El desenvolupament de les universitats i, sobretot, l'expansió de la impremta afavoriren la difusió de les noves idees.

Fets històrics del segle XVI que afecten tot el Regne d'Aragó:

- Ens governaren virreis castellans. Per això, la llengua de la noblesa i d'altres cortesans es castellanitzà a poc a poc i, consegüentment, minvà la literatura culta en valencià.

Fets històrics del segle XVI que afecten únicament el Regne de València:

- L'emperador Carles I nomenà Germana de Foix (viuda de Ferran el Catòlic) com a regent del Regne de València.
- Durant el seu virregnat (amb una luxosa cort al marge de la misèria del poble valencià), es va produir part de la Guerra de les Germanies, que enfrontà els llauradors i la burgesia contra l'aristocràcia. La revolta acabà amb les sentències de mort que la virreina va executar per reprimir els agermanats.

4. (Pàg. 161)

- Una de les característiques fonamentals del Renaixement va ser l'interés dels escriptors per la literatura i el pensament de l'època dels grecs i dels romans: veritat.
- El nom de Renaixement fa referència a aquest interès renovat pels autors i les obres de l'antiguitat clàssica: veritat.
- El llatí tornà a ser la llengua de cultura per excel·lència: veritat.
- Molts escriptors d'origen catalanoparlant escriuran les seues obres en castellà, enlluernats per l'hegemonia política de Castella: veritat.
- Joan de Timoneda és un destacat escriptor valencià que va escriure les seues obres en polonés: fals
- Lluís Vives va ser un important escriptor valencià del Renaixement però la seua obra és en llatí: veritat.

5. (pàg. 161)

- teatre: teatre cortesa, bilingüe i satíric.
- narrativa: diversos gèneres com diàlegs, epístoles, facècies, narrativa religiosa i històrica.
- poesia: imita la poesia amorosa de Petrarca.
- assaig: destaquen els *Tractats*, obres de reflexió ideològica.

6. (pàg. 162)

És convenient fer una lectura en veu alta: la poden fer els alumnes per ajudar-los a entonar correctament cada segment oracional i solucionar els dubtes de comprensió que puguen haver-hi.

7. (pàg. 162-163)

- Les tres llengües de les quals es parla són el castellà, l'aragonés i el català.
- Aragonés: llengua grollera i vulgar.
Català: llengua de reis, de cultura i del poble.
Castellà: llengua gentil i important a Europa.
- Els primers en abraçar la llengua castellana van ser els principals senyors i altres cavallers de Catalunya.
- El cavaller Lucio sosté que és absolutament intolerable que es parle castellà com si fos la llengua del territori, perquè pot ocórrer que acabe ocupant el lloc del català.
- Arguments del cavaller Lúcio:
 - El català ha estat la llengua històrica del Regne d'Aragó com demostra el fet que tots els reis del Casal d'Aragó la parlaven en detriment de l'aragonés.
 - El català es parla fins i tot en els territoris d'Aragó fronterers amb Catalunya, a més del Regne de València i de Mallorca.
 - Els reis de la Corona d'Aragó fins Martí I parlaven català com a primera llengua.
 - El català ha estat llengua de prestigi i de cultura com demostra el fet que les cròniques històriques estaven escrites en català, en concret la *Crònica* de Pere el Cerimoniós.
- La llengua s'ha mantingut viva i amb gran vitalitat gràcies al poble, que no va abandonar el seu ús en cap moment de la història. Si el poble pla hagués fet com la noblesa i, més tard com la burgesia valenciana, hui en dia la nostra llengua es trobaria en una situació difícil pel que fa a la seua continuïtat.
- Els factors que poden afavorir la supervivència d'una llengua són:
 - La transmissió de pares a fills.
 - L'ensenyament de la llengua a l'escola.

- L'ús de la llengua en totes les situacions i àmbits lingüístics.
- La creació de plans de normalització lingüística per part de les autoritats.
- L'ús de la llengua pels polítics i elits culturals.
- La presència de la llengua en els mitjans de comunicació de masses.
- La consciència i voluntat dels parlants d'usar-la i conservar-la.
- L'estima, l'adhesió i l'afecte cap a la pròpia llengua.

RECERCA I EXPRESSIÓ

8. (pàg. 163)

Resposta oberta.

IV. LES PERSONES I LES LLENGÜES (pàgs. 164-165)

ELS PREJUDICIS LINGÜÍSTICS

1. (pàg. 164)

COSES QUE CAL SABER SOBRE EL MÓN DE LES LLENGÜES

Vegeu què hem dit sobre aquest apartat en les orientacions sobre LES PERSONES I LES LLENGÜES de la unitat 5 en aquest llibre de recursos.

En ordre de dalt a baix i d'esquerra a dreta:

- Primera casella ("Que una llengua ens resulte [...]"): correspon a la pregunta 7 del qüestionari de la pàg. 139.
- Segona casella ("Al Marroc, a l'Alger [...]"): correspon a la pregunta 3 del qüestionari de la pàg. 138.
- Tercera casella ("Les llengües d'Àfrica [...]"): correspon a la pregunta 4 del qüestionari de la pàg. 139.
- Quarta casella ("Günter és alemany [...]"): correspon a la pregunta 2 del qüestionari de la pàg. 138.
- Cinquena casella ("Hi ha qui pensa que un dialecte [...]"): correspon a la pregunta 1 del qüestionari de la pàg. 138.
- Sisena casella ("Parlen xinés [...]"): correspon a la pregunta 5 del qüestionari de la pàg. 139.
- Setena casella ("L'empresa McDonald's és una [...]"): correspon a la pregunta 6 del qüestionari de la pàg. 139.
- Vuitena casella ("Quan un país [...]"): correspon a la pregunta 8 del qüestionari de la pàg. 139.

2. (pàg. 165)

L'activitat convida a analitzar els prejudicis lingüístics en les expressions de diversos personatges.

Són opinions molt freqüents que amaguen diversos prejudicis. Solucions (de dalt a baix):

1r personatge: P (nombre de parlants)

2n personatge: P (la dificultat)

3r personatge: P (el dialecte com a manera vulgar de parlar)

4t personatge: O

5é personatge: P (el caràcter humorístic de segons quines maneres de parlar)

V. CONEGUEM LA LLENGUA (pàgs. 166-172)

Ací ampliem el lèxic relacionat amb noves tecnologies i els textos expositius i argumentatius, fem una aproximació pràctica a la semàntica contrastiva entre valencià i castellà en mots com *llevar* o *acostar-se*. Repassem tots els valors del passat en la morfologia verbal, sistematitzem les perífrasis d'obligació i, en sintaxi, introduïm els conceptes d'oració simple i composta i analitzem els complements circumstancials així com el pronom febles que els poden substituir. En ortografia i fonètica plantegem els conceptes bàsics de síl·laba, diftong i hiat i sistematitzem l'ús de les consonants geminades.

LÈXIC

1. (pàg. 166)

CONTINUEM EL DICCIONARI PERSONAL. Activitat de resposta oberta. Activitat de recerca i ampliació de vocabulari relacionat amb la temàtica de la unitat. Activitat de resposta oberta.

2. (pàg. 166)

Diferències semàntiques entre valencià i castellà. Traducció de frases en castellà. Convé que es comenten les interferències lèxiques entre les dues llengües.

- He dut (o portat) el gos al veterinari.
- Lleva't aqueixa camisa tan lletja!
- Vull escriure-li una carta però no en sé l'adreça.
- Acaba d'eixir el tren en direcció cap a Alacant.
- El vaixell porta (o du) totes les veles hissades.
- Quan se'n va la llum a casa, encenem espelmes (o ciris).
- Per favor, porta (o du) aqueix llibre que tens davant de tu.
- Emporta't (o endús-te) aquesta cadira al menjador.
- Si tens son, gita't.

MORFOLOGIA I SINTAXI

MORFOLOGIA VERBAL: ELS VALORS DEL PASSAT (passat perifràstic, passat simple, imperfet d'indicatiu i imperfet de subjuntiu)

3. (pàg. 167)

Ús de les diferents formes dels pretèrits: passat perifràstic, passat simple, imperfet d'indicatiu i imperfet de subjuntiu.

- POSAR: vaig posar, vas posar, va posar, vam posar, vau posar, van posar; posí, posares, posà, posàrem, posàreu, posaren; posava, posaves, posava, posàvem, posàveu, posaven; posés o posara, posesses o posares, posés o posara; poséssem o posàrem, posésseu o posàreu, posessen o posaren.
- BATRE: vaig batre, vas batre, va batre, vam batre, vau batre, van batre; batí, bateres, baté, batérem, batéreu, bateren; batia, baties, batia, batíem, batíeu, batien; batés o batera, batesses o bateres, batés o batera, batéssem o batérem, batésseu o batéreu, batessen o bateren.
- PARTIR: vaig partir, vas partir, va partir, vam partir, vau partir, van partir; partí, partires, partí, partírem, partíreu, partiren; partís o partira, partisses o partires, partís o partira, partíssem o partírem, partísseu o partíreu, partissen o partiren.

4. (pàg. 167)

Ús de la forma verbal del passat.

- a. vas viatjar (o viatjares).
- b. portéssem o portàrem.
- c. perdéreu (o vau perdre).
- d. col·laboréssem o col·laboràrem.
- e. estalviava.
- f. llegien.
- g. ploresses o plorares.
- h. vestia.
- i. conduïssen o conduïren.
- j. anésseu o anàreu.

LES PERÍFRASIS VERBALS D'OBLIGACIÓ

5. (pàg. 168)

Ús de les perífrasis d'obligació.

- a. 3. Cal que anem a Mallorca amb vaixell.
- b. 2. Haureu de fer els exercicis per grups.
- c. 2. Haviéu de voler venir diumenge; 3. Calia que volguésseu (o volguéreu) venir diumenge.
- d). 2. Heu d'obrir el finestró; 3. Cal que obriu el finestró.

ORACIÓ SIMPLE I ORACIÓ COMPOSTA

6. (pàg. 169)

Distinció entre oracions simples i compostes.

- a) Juxtaposada; b) Simple; c) Coordinada; d) Subordinada; e) Simple; f) Subordinada; g) Juxtaposada; h) Subordinada; i) Simple; j) Coordinada.

PRONOMS FEBLES: SUBSTITUCIÓ DELS COMPLEMENTS CIRCUMSTANCIALS (CC)

7. (pàg. 170)

Identificació dels diferents tipus de complements circumstancials.

- a. Vaig anar al cine amb la meua germana: de companyia.
- b. Jo escric molt bé: de manera.
- c. Aquells turistes vénen d'Alemanya: de lloc (de procedència).
- d. Farem una festa dissabte que ve: de temps.
- e. El concurs nou de Canal 9 serà presentat per una periodista molt coneguda: complement agent.

8. (pàg. 171)

Ús dels pronoms en, hi com a complements circumstancials.

- a. Joan també vol anar a Vinaròs: Joan també vol anar-hi.
- b. Ara véns de l'institut?: Ara en véns?.
- c. Carne ha tret les claus de la butxaca: Carne n'ha tret les claus.

- d. Tu tornaves del videoclub amb tres pel·lícules: Tu en tornaves amb tres pel·lícules.
- e. Sempre arribeu tard a classe: Sempre hi arribeu tard.
- f. Dormirem en un hotel: Hi dormirem.

FONÈTICA I ORTOGRAFIA

LA SÍL·LABA

9. (pàg. 171)

Separació de paraules en síl·labes.

At-làn-tic, pres-sa, qua-ran-ta, car-tut-xe-ra, me-tàl·lic, in-no-cent, ac-ce-dir, plat-ja, pis-ci-na, fet-ge, but-lle-tí, co-néi-xer, sa-fa-reig, ser-ra, set-ma-na, a-na-lit-zar, im-mor-tal, síl·la-ba, es-tra-nya, pa-lla, des-pat-xar.

DIFTONGS (creixents i decreixents) I HIAT.

10. (pàg. 172)

Classificació de mots segons tinguen un diftong decreixent, creixent o bé tinguen hiat i separació en síl·labes.

- a. Diftong decreixent: cou-re, llei, es-criu-re, al-moi-na, trau-re, rei-na, cau-re, tau-la, lliu-re, des-mai, boi-na.
- b. Diftong creixent: Pas-qual, se-güent, o-bli-qüi-tat, fre-qüent, llen-gua, quo-ti-dià, lin-güis-ta, aiguós.
- c. Tenen hiat: pèr-du-a, ac-tu-es, su-or, can-vi-a, fe-de-ra-ci-ó, te-ni-es.

11. (pàg. 172)

Classificació de paraules amb consonants geminades.

- a. Mots començats en *al·l-*, *col·l-*, *mil·l-* i *il·l-*: al·ludió, col·locar, il·lusió, col·legi, al·legoria, col·loqui, il·licità, mil·lenari, il·lustre, al·ludir, il·luminar, col·laborar, mil·lèsim, al·licient.
- b. Mots acabats en *-el·la*, *-il·la*, *-il·lar*: ombrel·la, cel·la, destil·lar, Camil·la, oscil·lar, franel·la, cavil·lar, novel·la, tranquil·la.
- c. Antònims formats pel prefix *i-*: il·legítim, il·limitat, il·legible.
- d. Evolució culta del mot: cristal·lí, capil·lar.
- e. Mots amb *tl*: guatla, batle, vetla, ametla, motle.
- f. Altres casos: cal·ligrafia, intel·ligent, circumval·lació, bel·licós, rebel·lió, excel·lent, pol·lució.

12. (pàg. 172)

Ús de les grafies *qu*, *gu*, *qü*, *gü*, *tl*, *ll*, *l* o *ll*.

Pasqua, freqüència, excel·lent, il·luminava, pol·lució, motxilles, il·lusió, alegria, tranquil·la, piles, llanternes, ombrel·la, col·lecció, colesterol, espavilar-nos, vetlada, novel·la, col·legi, quilomètrica, col·lapse, vacil·lar

13. (pàg. 172)

Activitat de dictat. Seguiu el procediment habitual.

VI. TALLER DIGITAL (pàg. 173)

A la part general d'aquesta guia didàctica s'expliquen amb detall les característiques de les activitats plantejades al llibre i, doncs, en aquesta unitat. Des d'ací, de forma esquemàtica indiquem les qüestions més importants que cal tenir en compte a cada activitat:

Activitat 1. Test “Connectat o enganxat?”

- Aquesta activitat consisteix a emplenar un test autocorrectiu sobre l'ús que fa l'alumnat de les tecnologies digitals.
- No hi ha, doncs, respostes correctes o incorrectes, sinó que, després de respondre el test, cada alumne veurà com es cataloga segons el que ha contestat.
- Es tracta que l'alumnat pugui aprofitar el que s'ha treballat als apartats de CONTACTE i COMUNICACIÓ sobre les tecnologies digitals.
- Producte resultant: a partir dels resultats del test i les qüestions vistes a la unitat, fer una posada en comú i reflexionar sobre quins haurien de ser els bons hàbits d'ús de la tecnologia. Bàsicament utilitzarem la informació de la guia que apareix a la pàgina 152 del llibre imprès i, especialment, aquestes recomanacions per a l'alumnat:
 - Temps. És important que controles el temps que passes davant de l'ordinador o amb el telèfon mòbil. Són eines molt útils, però, com tot, cal fer-les servir amb moderació. Entre les classes, els deures i altres activitats extraescolars, et queda molt poc de temps de lleure. Has de passar temps amb família i els amics, llegir llibres o escoltar la música que més t'agrada. De segur que, si t'organitzes bé, tindràs temps per a tot!
 - Informació. Vés amb compte!, a Internet trobaràs molta informació fefaent i fiable, però també de falsa. No t'ho cregues tot a la primera i només perquè “sigui a Internet”. Convé que ho preguntes a una persona adulta o que contrastes la informació amb altres fonts o llibres.
 - Diversió. No pagues atenció a jocs de contingut violent o que et puguin donar problemes!
 - Compres. No et refies de les ofertes ni de les promeses miracle que trobes per enlloc ni a Internet. Si trobes res que t'agrada a Internet, primer consulta-ho amb els pares o amb una persona adulta responsable.
 - Blocs, fòrums, xats, xarxes socials... Has de respectar i ser tolerant sempre amb els altres i amb les seues opinions. No insultes, ni amenaces, ni facis res que pugui resultar perjudicial per a altres persones. Diverteix-te i deixa't estar de fora romanços! (en aquest punt s'hauria d'abordar les qüestions de ciberassetjament).

Activitat 2. Conversa digital

- És una activitat que pretén combinar l'humor i la tecnologia. L'alumnat escriurà una conversa tipus Whatsapp entre persones que tenen diferents competències digitals a l'hora de fer servir el mòbil: la que pràcticament no sap com utilitzar-lo i la que “tot ho sap”.
- Veureu a la web diversos exemples de converses digitals (per exemple, entre una mare i el seu fill adolescent).
- Es pot utilitzar una de les plantilles que donem o partir de zero.
- Mostrem exemples de converses ja fetes. Es tracta que l'alumnat pugui aprofitar el que s'ha treballat als apartats de CONTACTE i COMUNICACIÓ sobre les tecnologies digitals.
- Producte resultant: un document amb el text introduït per l'alumnat.

Activitat 3. Campanya contra l'eradicació dels prejudicis lingüístics

- Aquesta activitat té com a finalitat oferir material i propostes digitals per tal de fer la campanya que s'indica a l'activitat de recerca i expressió núm. 8 de la pàg. 163. El tema és l'eradicació dels prejudicis lingüístics, per la qual cosa l'alumnat podrà fer:
 - Plantilles de pancartes, fulls volanders, butlletins, missatges i d'altres recursos.
 - Enllaços a pàgines web per tal d'inspirar-se en lemes i frases.
 - Idees per a difondre per mitjans digitals els missatges, etc.
- Es tracta que l'alumnat pugui aprofitar el que s'ha treballat a l'apartat de LES PERSONES I LES LLENGÜES.
- Producte final: hi haurà varietat de productes; uns seran per a imprimir-los i penjar-los o distribuir-los en paper; d'altres per a distribuir digitalment i veure als aparells tecnològics.

VII. RESUM (pàg. 174)

Llegir els resums dels diferents apartats.

Escriure en un quadern a part les definicions que hi apareguen.

Fer un esquema de tots els conceptes i continguts treballats i dur-lo al portafoli.

Buscar imatges al·lusives relacionades amb el significat dels mots pertinents.

Aprofitar les activitats del taller digital per a fer la portada de la unitat del seu quadern d'activitats.

VIII. COMPROVACIÓ (pàg. 175)

1. Resposta basada en la informació que han assolit entorn el tema de la unitat: l'ús i l'abús de les tecnologies digitals. Caldrà que ens fixem en l'ús del vocabulari i de les estructures dels textos que hem treballat en l'apartat de CONTACTE i de COMUNICACIÓ. La resposta ha d'incloure les idees que apareixen en els textos treballats.
2. Cf. la informació que apareix en la guia sobre l'ús adequat i raonable de les tecnologies digitals. (pàg. 152).
3. Cf. la informació que apareix en el text periodístic sobre l'addicció dels joves les noves tecnologies. (pàg. 154) així com en la que hem debatut a les activitats vinculades.
4. L'emperador Carles I nomenà Germana de Foix (viuda de Ferran el Catòlic) com a regent del Regne de València. Durant el seu virregnat (amb una luxosa cort al marge de la misèria del poble valencià), es va produir part de la Guerra de les Germanies, que enfrontà els llauradors i la burgesia contra l'aristocràcia. La revolta acabà amb les sentències de mort que la virreina va executar per reprimir els agermanats.
5. Com que ens governaren virreis castellans, la llengua de la noblesa i altres cortesans es castellanitzà a poc a poc i, conseqüentment, minvà la literatura culta en valencià.
6. Destaquen els gèneres següents: un teatre cortesà, bilingüe i satíric conreat fonamentalment a València; els diàlegs i tractats com a gèneres de pensament i de reflexió ideològica; una narrativa amb subgèneres diversos com els diàlegs, narrativa històrica i religiosa, epístoles i narracions curtes de to humorístic anomenades "facècies"; també fou important un tipus de poesia que imitava l'estil i la temàtica del poeta Petrarca.

7. Dialecte: la manera particular en què parlen una llengua en un territori determinat.

Prejudicis lingüístics: idees preconcebudes sobre les llengües que són produïdes per circumstàncies de tipus social i cultural, sempre canviables i poc objectives..

8. Diferenciació semàntica. Activitat de resposta oberta.

9. Perífrasis verbals d'obligació. Activitat de resposta oberta. Suggestim algunes possibilitats.

- a. Els jòvens no han de fumar. Cal que els jòvens no fumen. Cal evitar que els jòvens fumen.
- b. Hem de protegir la natura. Cal que protegim la natura. Cal protegir la natura.
- c. S'ha d'ajudar els països del tercer món. Cal ajudar els països del tercer món. Cal que ajudem el països del tercer món.

10. Ús de les formes verbals del passat.

- a. començàrem o vam començar.
- b. posesses o posares.
- c. llegia.

11. Classificació d'oracions simples i compostes.

- a. simple.
- b. coordinada.
- c. simple.

12. Ús dels pronoms en, hi com a circumstancials.

- a. En estiu hi anirem.
- b. N'han tornat a les dotze.
- c. No vull que n'isqu Shore sense avisar.

13. Separació en síl·labes: pis-sar-ra, pin-güí, cons-ci-èn-ci-a, con-se-qüèn-ci-a, man-lleu, set-ma-nal, im-mor-ta-lit-zar, boi-na, qua-ran-ta, cou-re.

14. Ús de les grafies *tl*, *l·l*, *l* o *ll*: respatler, pollastre, il·limitat, col·laborar, col·locar, guatla, metall, metàl·lic, batle, tela.